

Til Utdannings- og forskningskomiteen

21. april 2021

Skriftlig innspill til Utdannings- og forskningskomiteen om Prop. 145 L (2020-2021)

Barneombudet ønsker å gi innspill til forslaget om å lovfeste en utvidet adgang til fjernundervisning i friskoleloven og opplæringsloven.

Forslaget bygger på endringene som er foreslått i NOU 2019:23 Ny opplæringslov, og innebærer at det åpnes for mer fjernundervisning enn etter gjeldende rett. Barneombudet mener at det ikke bør gjøres endringer i reglene om fjernundervisning denne våren, verken i opplæringsloven eller i friskoleloven. Departementet har signalisert at forslag til ny opplæringslov vil bli sendt på høring våren 2021. Vi mener at endringer knyttet til fjernundervisning ikke bør følge en raskere tidsplan enn prosessen knyttet til NOU 2019:23, men at dette bør følge samme tidsplan som øvrige endringer i ny opplæringslov.

Barneombudet vil understreke at retten til utdanning etter Grunnloven og barnekonvensjonen ikke skal svekkes av reglene om fjernundervisning. Elevene skal ikke få mindre opplæring eller opplæring av en lavere kvalitet om vilkårene for fjernundervisning er oppfylt. Når regjeringen skal foreslå nye regler om fjernundervisning må de sikre at det er gjort barnerettighetsvurderinger, jf. barnekonvensjonen artikkel 4. For mer om forpliktelsen til regjeringen viser vi til at regjeringen i barne- og ungdomskulturmeldingen Meld. St. 18 (2020-2021) kapittel 4 hvor dette er understreket. I en barnerettighetsvurdering er et oppdatert kunnskapsgrunnlag en nødvendig forutsetning. Vi mener kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt her når det ikke er tatt inn noe om erfaringer med hjemmeundervisning under koronapandemien.

Vi viser til at da opplæringslovutvalget la frem sin utredning i desember 2019 var det før koronapandemien med de konsekvensene denne har hatt for elevenes opplæringstilbud. Vi er bekymret for at lange perioder med fjernundervisning under koronapandemien har betydning for hvordan mer fjernundervisning vil virke inn på deres læring, og på om fjernundervisning vil være til deres beste. Departementet bør oppdatere kunnskapsgrunnlaget for å ha et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for forslaget. Her bør erfaringene fra tiden etter 12. mars 2020 og forskningsrapportene som kommer om fjernundervisningen trekkes inn for at beslutningsgrunnlaget skal være forsvarlig. Det er ikke gjort godt nok i høringsbrevet eller i Prop. 145 L (2020-2021). Flere av de studiene departementet viser til i lovproposisjonen er hentet fra tiden før pandemien og fra den første fasen i pandemien. Samtidig kan det at forslaget forseres gjøre at vi fastsetter regler for koronapandemien som egentlig ikke er egnet til å fungere i skolen etter pandemien.

Vi vil understreke at bruk av fjernundervisning ikke må innebære at opplæringsansvaret flyttes over på foreldrene, men at læreren fortsatt skal ha ansvaret og være tilgjengelig for elevene. Vilkaene for fjernundervisning må ikke være for skjønsmessige, og det må være begrensninger på hvor store deler av opplæringen som kan gis som fjernundervisning. Når adgangen til fjernundervisning eventuelt skal utvides sammenlignet med i dag, må dette ikke skal være en måte for kommunen å spare penger eller føre til at elevene får et dårligere opplæringstilbud. Det skal ikke være økonomiske hensyn som gjør at skolen tilbyr fjernundervisning.

Karl Johans gate 7,
0154 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

Vi anmoder om at komiteen ikke vedtar nye regler i opplæringsloven og friskoleloven om fjernundervisning nå, men ber om at regjeringen kommer tilbake med et forslag om fjernundervisning i lovproposisjonen om ny opplæringslov hvor de konsekvensvurderingene vi skisserer over er utredet og vurdert.

Ta gjerne kontakt for mer informasjon:

Kjersti Botnan Larsen, e-post: kbl@barneombudet.no og telefon 466 12 610

Karl Johans gate 7,
0154 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo